

Knjižničari Pronositelji suvremenih metoda i oblika rada u našim školama

Marijan Šimeg

Glavni urednik Školskih novina
marijan.simeg@skolskenovine.hr

Orijentacija suvremene škole na istraživačku i problemsku nastavu, na timsko suradničko učenje, na veću samostalnost učenika u stjecanju znanja te na transformaciju učenika od objekta u subjekt odgojno-obrazovnog procesa, sve to daje školskoj knjižnici ulogu temeljnog čimbenika osuvremenjivanja odgojno-obrazovnog procesa, kao i jezgre informacija i mogućnosti za učenje i napredovanje. Školska knjižnica je stoga ključna poveznica ostvarivanja temeljnih kompetencija cjeloživotnog obrazovanja i međupredmetnih sadržaja u okviru školskoga kurikulumu. Ona je informacijsko, medijsko, kulturno i komunikacijsko središte škole, mjesto razvoja identiteta svakog učenika. Na usluzi je svim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa i osigurava stručnu potporu za potrebe redovite nastave, izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti. Kroz razne programe potiče

učenike na samostalno istraživanje, uporabu svih izvora znanja na različitim medijima te ima temeljnu ulogu u učenju učenja i osposobljavanja učenika za cjeloživotno učenje.

Suradnja i timski rad između školskoga knjižničara i ostalih sudionika odgojno-obrazovnog procesa nužni su, jer knjižničar treba ostvariti korelacijski pristup planiranju i programiranju rada. Školska se knjižnica neposredno uključuje u školski kurikulum, kako to kažu stručnjaci, kroz modul knjižnično-informacijskog obrazovanja, a posredno u sklopu međupredmetnog povezivanja. Knjižnično-informacijsko obrazovanje ostvaruje se kroz tri područja — čitanje, informacijsku pismenost i kulturnu i javnu djelatnost školske knjižnice. Iz toga uvijek proizlazi pitanje koje ćemo kompetencije razvijati kod učenika, kako, kada i gdje ćemo ih razvijati i kako ćemo vrednovati učinke rada knjižničara, no stvari valja sagledavati i iz šire perspektive, jer u kurikularnom pristupu samo učenje omogućuje pristup svim područjima života, nije vezano za određeno mjesto i vrijeme, u prvom mu je planu razvoj ključnih kompetencija učenika te se naglašava situacijsko i praktično učenje usmjereno na pitanja, probleme i istraživanja. Posve je prirodno da se u knjižnici učenike potiče ne samo na čitanje nego i na razvijanje čitalačkih vještina i navika. Ako spominjemo informacijsku pismenost, onda se ne radi o poznavanju rada računala nego o prepoznavanju informacijskih potreba učenika, traženju, pretraživanju, vrjednovanju i uporabi pronađene informacije pa se ovaj segment sve više ogleda kroz istraživačke projekte korištene u različitim školskim predmetima.

Kad je riječ o integraciji i korelaciji sadržaja različitih predmeta, odavno se potvrdilo da to knjižničari najbolje mogu, jer imaju najbolji uvid u cjelinu odgojno-obrazovnog procesa, raspolažu s mnogo informacija i nisu vezani za jedno područje pa predmetnim nastavnicima mogu sugerirati i poticati ih na takve projekte u kojima je integrirano više predmeta oko jedne teme. Tu su i kroskurikularne teme za koje nije predviđena satnica, već se podrazumijeva da će ih se realizirati tijekom godine. To mogu biti teme iz područja ljudskih prava, ekologije, građanskog odgoja koje se u školi treba realizirati iako nisu pozicionirane u neki poseban predmet. Knjižničari sve to mogu ostvariti, ali moraju imati primjerene uvjete za realizaciju. Ponajprije materijalne, jer ne može se raditi s izvorima ako ih nema. Premda su školske knjižnice obveza svake škole, danas su uvjeti u kojima one djeluju različiti, jer ovise o snalažljivosti ravnatelja, o tome koliko ravnatelji mogu osigurati novca mimo onoga što škola dobije iz proračuna, koliko novih naslova ili drugih medija mogu osigurati za školsku knjižnicu u situaciji kad iz proračuna škole već godinama ne dobivaju ni lipe za nabavu upravo knjižne građe ili novac dobivaju doista na kapaljku.

Danas se puno govori o kurikulumu i tu su knjižničari korak ispred ostalih učitelja i stručnih suradnika u školama, jer imaju razrađen program kroz dvanaest godina obrazovanja pod nazivom knjižnično-informacijsko obrazovanje učenika koji sadrži teme, sadržaje i očekivana obrazovna postignuća učenika. Program obuhvaća i učenike s posebnim potrebama, darovite i one s izraženim teškoćama u učenju, a u njemu se pokušava odgovoriti na pitanje kako da ti učenici budu motivirani i kako im omogućiti da

napreduju prema svojim opredjeljenjima, mogućnostima i željama. Konačno, valja naglasiti da knjižničari imaju velika postignuća, jer su kroz svoje obrazovanje i stručno usavršavanje pripremljeni za sve promjene u obrazovanju vezane za nove tehnologije, a činjenica je da su uvijek radili drukčije te da i danas prednjače u provođenju suvremenih metoda i oblika rada u svojim programima.

